VANTAAN KÄRÄJÄOIKEUS

LAUSUNTO

22.10.2018

Lakivaliokunnalle

Asia

HE 81/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetun lain 1 ja 2 §:n sekä tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lausunto

Vantaan käräjäoikeus kannattaa puheena olevaa hallituksen esitystä ja pitää siinä esitettyjä muutoksia perusteltuina. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan ehdotukset eivät suuressa määrin muuta voimassa olevaa lainsäädäntöä tai käytäntöä. Muutokset ovat kuitenkin tarpeen, koska niillä vähennetään voimassa olevassa laissa havaittuja tulkintaepäselvyyksiä ja selkiytetään viranomaisten välistä toimivallanjakoa.

Esityksessä on kaksi eri ehdotusta, joista ensimmäinen koskee *oikeushallinnon valtakunnallisesti tietojärjestelmästä annetun lain (372/2010, jäljempänä tietojärjestelmälaki)* muuttamista. Vantaan käräjäoikeudessa epäselvyyksiä ei tiettävästi ole ollut, mutta käräjäoikeuden käsityksen mukaan joissakin tilanteissa on ollut epäselvää, kuka vastaa tuomioistuinasioita ja -ratkaisuja koskeviin tietopyyntöihin; -tuomioistuin itse vai valtakunnallisen tietojärjestelmän ylläpitäjänä Oikeusrekisterikeskus. Tuomioistuimet ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (661/1999) mukaisesti velvollisia vastaamaan vireillä olevia ja ratkaisemiaan asioita koskeviin pyyntöihin. Tämä lähtökohta on todettu myös voimassa olevan tietojärjestelmälain 2 §:n 3 momentissa. Ehdotettu muutos, jolla sanottu säännös siirretään lain soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään, on perusteltu ja käräjäoikeuden käsityksen mukaan omiaan selkiyttämään lakien välistä suhdetta.

Tietojärjestelmälain 2 §:n 1 momenttiin ehdotetut viittaussäännökset EU:n tietosuoja-asetukseen ja eduskunnan käsiteltävänä olevaan lakiin henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa (HE31/2018 vp) ovat niin ikään perusteltuja eikä käräjäoikeudella ole niihin huomautettavaa.

Toiseksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi *tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan annettu lakia (373/2019, jäljempänä ilmoitusvelvollisuuslaki).* Esityksessä ehdotetaan tarkistettavaksi lain 4 §:ää, jossa säädetään ulosottoperustetta koskevasta ratkaisusta ilmoittamisesta. Ehdotuksen mukaan pykälässä säädettäisiin nimenomaisesti, että paitsi ulosottoperusteen muodostavasta myös sen kumoavasta ratkaisusta on ilmoitettava. Käräjäoikeus pitää ilmoitusvelvollisuuden täsmentämistä ehdotetulla tavalla perusteltuna. Kuten hallituksen esityksessä viitattu eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisu 30.6.2016 (Dnro 1021/4/15) osoittaa tiedon välittyminen ei voimassa olevan lainsäädännön puitteissa ole ollut selvää ja sitä on perusteltua tarkistaa. Kansalaisten oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että tuomioistuimen ratkaisut välittyvät muille viranomaisille asianmukaisesti. Käräjäoikeuden käsityksen mukaan muutos ei lisää tuomioistuimen työmäärää, koska tällaiset ratkaisut merkitään järjestelmään jo nykyisinkin. Tuomioistuimille tulee kuitenkin antaa selkeä ohjeistus siitä, miten tiedot tulee järjestelmään merkitä, jotta ne välittyvät ulosottoviranomaiselle oikein.

Laamanni Timo Heikkinen

Hallintojohtaja Jennimari Huovinen